

INFORMATION

23/11-1988

Dansk brud på traktat

Indgreb i PROSA-konflikt ulovlig

Af Troels Munch-Petersen

ILO fordømmer den danske regering for indgrebet i edb-konflikten sidste år. ILO er FNs arbejdsmarkedsorganisation.

Der var tale om traktatbrud, fastslog ILO i går. Edb-folkenes ret til overenskomstforhandlinger og strejke blev groft krænket, hedder det.

Regeringen standsede i august i fjor strejken på edb-skolerne med et lovindgreb, da undervisning og eksamen var lammet. Det fik edb-fagforeningen PROSA til at indbringe den danske regering for ILO.

Advokat Christian Harlang har ført sagen for PRO-

SA:

— Hvis regeringen ignorerer denne ILO-kendelse vil Danmark risikere at få besøg af en international undersøgelseskommission fra Geneve, hvorefter Danmark kan blive draget til ansvar ved Den Internationale Domstol i Haag.

Faglig sekretær Claus Engelund tilføjede:

— Regeringen må påregne et erstatningskrav på 40-50 mill. kroner, fordi den uretmæssigt afbrød edb-konflikten om løn og arbejdsvilkår.

— Vi advarede dengang arbejdminister Henning Dyremose om, at indgrebet var i strid med Danmarks internationale forpligtelser, sagde Claus Engelund.

INFORMATION

23/11-1988

PROSA kræver erstatning

FN-organisationen ILO siger nu at regeringens indgreb i edb-konflikten i august 1987 var i strid med to FN-konventioner, både om den frie strejkeret og om frie overenskomstforhandlinger. Og ILO lufter muligheden for at sende en undersøgelseskommission til Danmark. »Vi finder regeringens holdning både ligegyldig og arrogant,« siger PROSAs faglige sekretær, Claus Engelund. Før regeringsindgrebet hævdede arbejdsmminister Henning Dyremose nemlig, at han havde sikret sig mod overtrædelse af ILO-konventionerne. Og siden har han udtalt, at han ikke betragter en ILO-afgørelse som noget pålæg, regeringen er nødt til at følge. På et møde i Center for Menneskerettigheder den 25. oktober i år, sagde en talsmand for arbejdsministeriet, at det var proportionsforvrængning og undergravende for de demokratiske rettigheder, at PROSA, Sømandsforbundet og Foreningen af Yngre Læger har rejst sager ved ILO på grund af regeringsindgreb i overenskomsterne. PROSAs advokat, Christian Harlang, siger:

»Hvis regeringen ignorerer denne kendelse, som den har ignoreret andre ILO-kendelser, vil Danmark risikere at få besøg af en international undersøgelseskommission fra Geneve, hvorefter Danmark vil blive draget til ansvar ved Den Internationale Domstol i Haag.«

Efter FN-afgørelsen har PROSA besluttet at rejse retssag mod regeringen, med krav om erstatning mellem 40 og 50 millioner kroner.

»Foreningens medlemmer har, som følge af den konflikt, regeringen uretmæssigt afbrød, haft store tab til dækning af udgifter og manglende lønindkomst,« siger Claus Engelund.

es

International Arbejdsret

Jurist- og Økonomforbundets Forlag
1998

s. 31

Når det gælder domme fra EMD, er der en klar konventionsmæssig (retlig) forpligtelse til at opfylde disse – og det sker også i praksis. Den danske regering må også antages at ville efterkomme afgørelser fra FN's Menneskeretskomité og FN's Racediskriminationskomité. Hidtil har der imidlertid ikke været vilje fra dansk side til at efterkomme ILO-afgørelser. Danmark er i skrivende stund blevet underkendt af ILO's Organisationsfrihedskomité i 7 klagesager siden 1985, men til dato er ikke en eneste af afgørelserne forsøgt efterkommet. Tværtimod har regeringen ved flere lejligheder positivt givet udtryk for manglende vilje til at efterkomme afgørelserne.¹ I det lovforberedende arbejde tages

1. Efter afgørelsen fra ILO's Organisationsfrihedskomité i sag 1338 *LO & FTF mod Danmark* udtalte arbejdsministeren i Folketinget, at »ILO ikke er en domstol« og at »det er den pågældende regering, der vurderer, om man er inden for rammerne af konventionen«, jf. FT 1986-86 F sp. 12165. I Justitsministeriets svar (j. nr. B-030-A-NC s. 2) på spm. nr. 68 af 30. november 1988 fra Folketingets Retsudvalg hedder det om sagerne 1338, 1418 og 1443 (i hvilke Danmark var blevet underkendt), at »Komiteen (...) ikke (er) et egentligt afgørelsesorgan«, men omvendt, at ILO-konventionerne »selvsagt (er) bindende for Danmark i overensstemmelse med deres indhold«.

Henrik Karl Nielsen
Lars Adam Rehof

International Arbejdsret

Jurist- og Økonomforbundets Forlag
1998

s. 191

Uden for strejkeundtagelsen falder f.eks. offentligt ansatte i banker, offentlig transport og undervisningssektoren.⁹³ I sag 1443 *Prosa mod Danmark* udtalte Organisationsfrihedskomiteén således, at de strejkende Prosa-medlemmer i I/S

International Arbejdsret

Jurist- og Økonomforbundets Forlag
1998

s. 57

3.1.11. Reform af ILOs klagesystem

ernes fortolkninger er udtryk for ILOs fortolkning af en given konvention. Der er heller ikke hjemmel til, at ILOs klageorganer tilkender den klagende organisation eller dens medlemmer erstatning. Ydelse af erstatning er således overladt til regulering i national ret. Fra dansk side er der ikke taget skridt til at tilkende erstatning til faglige organisationer, hvis rettigheder er blevet krænket af dansk lovgivning efter de mange ILO-klagesager, hvor Danmark er blevet underkendt. Efter at lovindgrebet i 1987 (Lov nr. 542 af 20. august 1987 om fornyelse af visse overenskomster indenfor EDB-området) var underkendt af ILOs Organisationsfrihedskomite i sag nr. 1443 *Prosa mod Danmark*, fremsatte Prosa et erstatningskrav over for Arbejdsministeriet. Arbejdsministeriet afviste dette krav med begrundelsen »at det er Arbejdsministeriets opfattelse, at staten ikke kan pådrage sig erstatningsansvar af nogen art i forbindelse med de rekommendationer, som rapporterne fra ILO's Komité for foreningsfrihed munder ud i«. ⁴⁵

International Arbejdsret

Jurist- og Økonomforbundets Forlag
1998

s. 58

Kapitel 2. Regelsæt og klageveje

gentagne underkendelser af Danmark ved ILO-organerne har indebåret et alvorligt prestigetab for Danmark i ILO. Der er ingen *retlig* recidivvirkning knyttet til ILO-konventionerne, men det skal nævnes, at ILO-organerne i en række tilfælde har gjort bemærkninger om de gentagne konventionskrænkelser.⁴⁸ Så længe ILOs Styrelsesråd ikke har besluttet at bringe den bindende procedure i Statuttens art. 26 i anvendelse ved at udpege en undersøgelseskommission, er sanktionen for Danmarks gentagne krænkelser af foreningsfriheden i den internationale arbejdsret alene den *politiske* recidivvirkning.

48. Sag 1421 *Foreningen af Yngre Læger mod Danmark*, pr. 99; sag 1443 *Prosa mod Danmark*, pr. 193; sag 1470 *Sømændenes Forbund m.fl. mod Danmark*, pr. 77.

Det Danske Internationale Skibsregister blev underkendt af ILOs Organisationsfrihedskomiteé i 1989.²⁵ I en række sager er Danmark blevet underkendt for lovindgreb, der har forlænget opsagte overenskomster for typisk 2 til 4 år.²⁶

Jurist- og Økonomforbundets Forlag
1998

s. 163

26. Lov nr. 123 af 31. marts 1985 om fornyelse og forlængelse af kollektive overenskomster og aftaler m.v. blev underkendt af Organisationsfrihedskomiteéen i sag nr. 1338 *LO & FTF mod Danmark*, OB, 1986, Vol. LXIX, Series B, No. 1, s. 53ff. Lov nr. 246 af 8. maj 1987 om ændring af arbejdstilrettelæggelsen m.v. for underordnede sygehuslæger og om fornyelse og forlængelse af overenskomster for underordnede sygehuslæger m.v., underkendt af ILOs Organisationsfrihedskomiteé i sag nr. 1421 *Foreningen af Yngre Læger mod Danmark*, OB 1989, Vol. LXXII, Series B, No. 2, s. 17ff. Lov nr. 542 af 20. august 1987 om fornyelse af visse overenskomster inden for edb-området underkendt af ILOs Organisationsfrihedskomiteé i sag nr. 1443 *PROSA mod Danmark*, OB, 1988, Vol. LXXI, Series B, No. 3, s. 56ff.

International Arbejdsret

Jurist- og Økonomforbundets Forlag
1998

s. 1947

3.1.7. *Undtagelsesvis foranstaltning*

I sin årlige rapport til ILO i 1988 anførte den danske regering, at den havde set sig nødsaget til at gribe ind i 4 konflikter, men at resten af arbejdsmarkedet havde passeret overenskomstfornyelsen i 1987 uden konflikt. I sin rapport for 1989 tog ILOs Ekspertkomité kraftig afstand fra disse lovindgreb:

»The Committee regrets that, despite its comments made over recent years on such interventions, the Government has again resorted to statutory prohibitions of strikes in a number of sectors (...).¹¹¹

108. Bl.a. udtalt i sagen 1421 *Foreningen af Yngre Læger mod Danmark*, præmis 99.
109. General Survey 1994, s. 72; Digest s. 78.
110. General Survey 1994, s. 73; Digest s. 78-79.
111. RCE 1989.153 (Danmark).

3.1.8. *Nødvendighedskravet*

Forud for denne udtalelse lå Organisationsfrihedskomiteéns afgørelser i sagerne 1338 og 1443, mens sag 1421 endnu verserede. At der gribes ind i enkelte afgrænsede sektorer med to års mellemrum, er således ikke i overensstemmelse med undtagelseskravet.¹¹² Også i sag 1443 *Prosa mod Danmark* udtalte Organisationsfrihedskomiteén kritik af regeringen under henvisning til indgrebet i 1985 to år forinden.¹¹³ Ved et lovindgreb i 1987 afværgedes en varslet strejke